

N:o 12/1945.

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE N:o 12/1945 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i landskapet Åland.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande N:o 10/1945, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Stora utskottet har vid handläggning av ärendet omfattat lagutskottets betänkande och får därför vördsamt föreslå

att landstinget ville antaga bifogade lagförslag.

Mariehamn den 28 februari 1945.

På stora utskottets vägnar:

Närvarande i utskottet: ordföranden Bengtz samt ledamöterna Bertell, Holmqvist, Larson, Nordström, Olofsson, Påvals och Wilén samt suppleanton Husell.

L a n d s k a p s l a g

om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i landskapet Åland.
I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas;

1 §.

I landskapet Åland skall finnas nödigt antal kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i enlighet med vad i denna landskapslag sägs.
Å landskapsnämnden ankommer att i mån av behov förplikta kommun att inrätta rådgivningsbyrå.

Grannkommuner må med begivande av landskapsnämnden, som i saken äger infordra landskapsläkarens yttrande, sammansluta sig för inrättande av gemensam rådgivningsbyrå för kommunerna eller vissa delar av desamma.

2 §.

Å kommunal rådgivningsbyrå för mödra- och barnavård ankommer att sprida upplysning och erbjuda hjälp samt att vid behov vägleda mödrar vid ett ändamålsenligt användande av moderskapsunderstöd och familjetillägg och att därigenom lindra den hälsofara, som havandeskapet, förlossningen och barnsängen medföra, främja blivande mödrars sundhet i kroppsligt och själsligt avseende och, såvitt möjligt underlätta framfödandet av friska och kraftiga barn samt handleda föräldrarna vid barnens vård och uppfostran så, att gynnsamma möjligheter skapas för att barnen skola bibehållas vid hälsa och utvecklas väl.

3 §.

Finnes å någon ort inom landskapet av föreningen Folkhälsan på Åland eller annan sammanslutning eller enskild person inrättad och upprätthållen rådgivningsbyrå, som uppfyller de å kommunal byrå ställda legala fordringar och på samma sätt som den kommunala byrån står till allmänhetens förfogande, må landskapsnämnden efter medicinalstyrelsens hörande på ansökan av den eller de kommuner, som omfattas av byråns verksamhetsområde, och på villkor, som anses nödiga, förordna att dylik byrå skall övertaga den kommunala rådgivningsbyråns uppgifter samt att byrån skall erhålla i denna landskapslag stadgat landskapsbidrag för byråns fortsatta verksamhet.

Angående övervakningen och ledningen av ovan i 1 mom. nämnd rådgivningsbyrå är gällande vad i denna landskapslag om kommunala rådgivningsbyråer är

4 §.

Kommunal rådgivningsbyrå underlyder kommunens hälsovård.
 Hava flere kommuner gemensam byrå, skall för densamma utses en direktion, i vilken varje kommun inväljer representanter på sätt i det i 6 § nämnda reglementet är bestämt. Å direktionen ankommer att handhava de förvaltningsuppgifter, som enligt denna landskapslag åligga hälsovårdsnämnd, samt att anställa läkare för den gemensamma byrån.

Rådgivningsbyrå skall vara förlagd inom vederbörande kommun eller, där grannkommuner förenat sig om gemensam byrå, inom området för någon av dessa. Med landskapsnämndens begivande må byrå förläggas utom kommunens område.

5 §.

Den allmänna tillsynen över rådgivningsbyråerna ankommer å landskapsnämnden under samverkan med landskapsläkaren.

6 §.

För kommunal rådgivningsbyrå skall uppgöras reglemente, som skall godkännas av kommunens fullmäktige och fastställas av landskapsnämnden efter medicinalstyrelsens hörande.

Angående godkännande av reglemente för grannkommuners gemensamma byrå gäller, vad om kommunalt samarbete är särskilt stadgat.

Reglementet skall upptaga föreskrifter angående

- 1) byråns inre organisation och de arbetsformer, som utöver vad härom är i denna landskapslag stadgat, i kommunen höra till byråns verksamhetsområde;
- 2) vid byrån anställd läkares, hälsosystems och barnmorskas arbetsuppgifter och arbetsfördelningen mellan hälsosystemen och barnmorskan;
- 3) samarbetet mellan byrån och å orten verksamma kommunala organ samt anstalter och sammanslutningar inom mödra- och barnavårdens områden; ävensom
- 4) andra förhållanden, som i detta sammanhang erfordra reglering.

7 §.

Kommunal rådgivningsbyrå är ställd under ledning av stads-, distrikts- eller kommunalläkaren.

Att såsom läkares biträde tjänstgöra vid byrån förordnas kommunal hälsosyster och kommunal barnmorska. Förordnandet utfärdas av hälsovårdsnämnden. Läkare, hälsosyster och barnmorska vid rådgivningsbyrå befrias från sitt uppdrag av den myndighet, som förordnat dem till uppdraget.

8 §.

Kommunen eller de i 1 § 3 mom. nämnda kommunerna samfällt skola för kommunal rådgivningsbyrå tillhandahålla lämplig mottagningslokal samt därtill hörande inredning och nödig utrustning enligt hälsovårdsnämndens anvisningar samt draga försorg om lyse, värme och renhållning i rådgivningsbyrån. Byråns skall av hälsovårdsnämnden avsynas och för sitt ändamål godkännas.

9 §.

Vid kommunal rådgivningsbyrå skall anordnas tillräckligt täta mottagningar för mödrar och barn. Även annorstädes å kommunens område skola i mån av behov hållas ambulerande mottagningar av läkare, hälsosyster och barnmorsk i lämpliga, av kommunen anvisade lokaler.

Antalet mottagningar bestämmes av hälsovårdsnämnden.

10 §.

Rådgivningsbyråns mottagningar äro avgiftsfria.

För specialvård, som på åtgärd av rådgivningsbyrå meddelas och som icke är att hänföra till byråns lagstadgade uppgifter, är byrån berättigad att uppbära ersättning enligt en av hälsovårdsnämnden fastställd taxa.

11 §.

Läkare vid kommunal rådgivningsbyrå skall av kommunen eller, där flere kommuner hava gemensam byrå, av vederbörande kommuner gemensamt uppbära arvode, utgående efter antalet rådgivningsmottagningar i moderskaps- och barnvårdsangelägenheter och antalet undersökta fall. Arvodets storlek bestämmes av landskapsnämnden efter medicinalstyrelsens hörande. Därutöver åtnjuta läkaren ersättning för resekostnader enligt de grunder, som tillämpas i fråga om innehavare av landskapstjänst eller befattning tillkommande resekostnadsersättning.

12 §.

Kommunernas utgifter för de till rådgivningsbyråernas läkare utgående arvoden och resekostnader ersättas kommunerna av landskapsmedel.

Av kostnader, som påkallas genom anskaffande av byråns i 8 § nämnda inredning och utrustning, ersättas kommunerna tre fjärdedelar av landskapet. Enligt samma grund utfaller landskapsbidrag för nödig ansedd förnyelse av inredningen och utrustningen.

Kommuner i svag ekonomisk ställning ävensom kommuner, för vilka rådgivningsbyråns upprättande och underhåll av geografiska eller andra särskilda önsaker ställer sig överhövan betungande, kan landskapsnämnden efter att hava hört medicinalstyrelsen enligt prövning bevilja extra understöd inom ramen

för tillbudsstående anslag.

13 §.

Läkarens arvode och resekostnadsersättning utbetalas kvartalsvis ur kommunalkassan.

14 §.

Jämlikt 12 § 1 mom. utfallande ersättning av landskapsmedel för läkarens arvode och resekostnader skall utan dröjsmål sökas hos landskapsnämnden för varje kalenderhalvår, och skall rekvisitionen åtföljas av sådan utredning, som nämnden bestämmer.

I 12 § 2 mom. nämnt landskapsbidrag skall likaledes ansökas hos landskapsnämnden och skall till ansökning bifogas;

- 1) fastställt reglemente för byrån;
- 2) av hälsovårdsnämnden utfärdat intyg över att byrån blivit vederbörligen avsynad och godkänd;
- 3) verifikat över orlagd kostnad för byråns inredning och utrustning eller dessas förnyande; samt

4) intyg däröver, att inredning och utrustning, för vilka landskapsbidrag sökas, äro kontinuerligt brandförsäkrade till fulla värdet.

Å landskapsnämnden ankommer att enligt lagstadgade grunder fatta beslut om storleken av det för byrån utfallande bidraget.

15 §.

Angående antagande av rådgivningsbyrås funktionärer samt dessas avgång skall hälsovårdsnämnden ofördröjligen göra anmälan hos landskapsläkaren.

16 §.

Landskapsnämnden äger i samverkan med landskapsläkaren öva tillsyn däröver, att vid organisationen och förvaltningen av rådgivningsbyråer lag och fastställda reglementen iakttagas.